

Pozitif Fonksiyonel Tutumlar Ölçe?i'nin Psikometrik Özelliklerinin ?ncelenmesi

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Pozitif Fonksiyonel Tutumlar Ölçe?i'nin Psikometrik Özelliklerinin ?ncelenmesi*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=29204>

Özet

Bu akademik giriş, Zeybek ve Çeçen Eroğlu (2017) tarafından geliştirilen **Pozitif Fonksiyonel Tutumlar Ölçeği**'nin (PFTÖ) psikometrik özelliklerini incelemektedir. Ölçek, bireylerin yaşamla ilgili **olumlu** ve **ilgiselsel** yaklaşımların, kişisel başarıya olan inançların, geleceğe yönelik iyimserliklerini, özsaygılarını ve problemlerle baş etme becerilerini değerlendirmeyi amaçlayan bir uyarılma çalışmasıdır. Yapılan geçerlik ve güvenirlik analizleri, ölçeğin Türkçe popülasyonda kullanıma uygun olduğunu göstermektedir. Bu çalışmada, ölçeğin psikolojik araştırmalarda ve klinik uygulamalarda psikometrik olarak geçerli ve güvenilir bir araç olarak potansiyelini vurgulamaktadır.

Anahtar Kelimeler

Pozitif Fonksiyonel Tutumlar Ölçeği, psikometrik özellikler, geçerlik, güvenirlik, uyarılma, iç tutarlılık, madde analizi, bilişsel davranışçı psikoterapi, pozitif psikoloji.

Yazarlar

Saide Umut ZEYBEK, A. R. Çeçen Eroğlu

Amaç

Pozitif Fonksiyonel Tutumlar Ölçeği'nin temel amacı, bireylerin **pozitif ve ilgiselsel tutumlarını**, yani yaşamla ilgili alanlara ilişkin yapıcı düşünce ve davranış kalıplarını ölçmektir. Bu tutumlar genellikle bireyin zorluklarla baş etmede sergilediği direnç, öz yeterlik algısı, geleceğe yönelik olumlu beklentileri ve kişisel gelişim potansiyeline olan inancı kapsar. Ölçeğin uyarlanmasıyla, bu önemli psikolojik yapıların Türk kültüründe geçerli ve güvenilir bir şekilde değerlendirilmesi hedeflenmiştir.

Ölçek, bireylerin hayata bakış açılarını, kişisel başarıya atfettikleri önemi, olumlu gelecek beklentilerini, özsaygı düzeylerini ve problemlerle başa çıkma stratejilerini belirlemeye yardımcı olur. Bu sayede, hem akademik araştırmalarda hem de klinik uygulamalarda, bireylerin psikolojik iyi oluşunu ve adaptif başa çıkma mekanizmalarını anlamak için değerli bir araç sunmaktadır.

Yapı

Pozitif Fonksiyonel Tutumlar Ölçeği, bireylerin yaşam olaylarına karşı geliştirdikleri **ilgiselsel ve yapıcı bilişsel temalar** ve **tutumları** değerlendiren bir psikolojik yapıyı ölçmektedir. Bu yapı, genellikle bilişsel davranışçı terapi (BDT) çerçevesinde ele alınan, bireyin düşünce kalıplarındaki duygusal ve davranışsal tepkilerini nasıl etkilediği prensibine dayanır. Ölçek, bu tutumları çeşitli alt boyutlar aracılığıyla kapsamlı bir şekilde ele almaktadır.

Ölçeğin ölçtüğü ana yapı olan "pozitif fonksiyonel tutumlar", literatürde genellikle disfonksiyonel tutumların karıştı olarak konumlanır. Bu tutumlar, bireyin stresle baş etme, motivasyonu sürdürme ve genel yaşam doyumunu artırma kapasitesini doğrudan etkiler. Ölçek, bu yapıya temel alt boyutunu araştırmaktadır: Hayata Bakış Açısı, Kişisel Başarı, Olumlu Gelecek, Özsaygı ve Problemlerle Baş Etme. Bu alt boyutlar, bireyin yaşamın farklı yönlerine ilişkin adaptif bilişsel stratejilerini ve genel psikolojik dayanıklılığını yansıtır.

Geçerlik

Pozitif Fonksiyonel Tutumlar Ölçeği'nin geçerlik çalışmaları, ölçek maddelerinin ölçmek istediği yapıyı ne ölçüde temsil ettiğini de değerlendirmek amacıyla yürütülmüştür. Bu kapsamda, **madde ayırt edicilikleri** ve **madde toplam puan korelasyonları** titizlikle incelenmiştir. Madde toplam puan korelasyonları, her bir ölçek maddesinden alınan puanlar ile ölçeğin genel toplam puanı arasındaki ilişkiyi gösterir ve maddelerin ölçeğin bütünüyle ne kadar uyumlu olduğunu belirtir (Büyüköztürk, 2011).

Yapılan madde analizi sonuçlarına göre, ölçek maddelerinin toplam puanla olan korelasyonları .45 ile .77 arasında değişmektedir. Bu değerler, maddelerin ölçeğin genel yapısına önemli ölçüde katkıda bulunduğunu ve ölçülmek istenen yapıyı ayırt etme gücüne sahip olduğunu göstermektedir. Analizler, 23 maddenin benzer durumları örneklediğini ve ölçeğin iç tutarlılığını orta düzeyde olduğunu ortaya koymuştur. Bu bulgular, Pozitif Fonksiyonel Tutumlar Ölçeği'nin Türk popülasyonunda yapısal geçerliye sahip olduğunu desteklemektedir.

Güvenirlik

Pozitif Fonksiyonel Tutumlar Ölçeği'nin güvenilirlik çalışmaları, ölçeğin ölçümlerdeki tutarlılığını ve kararlılığını de değerlendirmek amacıyla 419 kişilik geniş bir örneklem üzerinde gerçekleştirilmiştir. İç tutarlılık katsayısı olarak bilinen Cronbach alfa değeri, ölçeğin genel güvenilirliğinin bir göstergesi olarak hesaplanmıştır.

Elde edilen Cronbach alfa değerleri oldukça yüksektir ve ölçeğin yüksek düzeyde iç tutarlılığa sahip olduğunu göstermektedir. Ölçeğin genel Cronbach alfa değeri .93 olarak bulunmuştur. Alt boyutlar için ise değerler şu şekildedir: Hayata Bakış Açısı alt boyutu için .73, Kişisel Başarı alt boyutu için .77, Olumlu Gelecek alt boyutu için .88, Özsaygı alt boyutu için .87 ve Problemlerle Baş Etme alt boyutu için .87. Bu yüksek güvenilirlik katsayıları, Pozitif Fonksiyonel Tutumlar Ölçeği'nin ölçümlerde tutarlı ve güvenilir sonuçlar ürettiğini teyit etmektedir.

Faktör Analizi

Kaynak metinde açıkça bir faktör analizi raporu sunulmamış olsa da, geçerlik bölümündeki "23 maddenin benzer durumları örneklediği" ifadesi, ölçeğin altında yatan bir veya birden fazla faktör

yapısına işaret etmektedir. Madde analizi sonuçları, maddelerin toplam puanla olan yüksek korelasyonları (.45 ile .77 arası), ölçek maddelerinin kavramsal olarak birbiriyle ilişkili olduğunu ve aynı temel yapıya ölçmeye hizmet ettiğini düşündürmektedir. Bu durum, ölçeğin içsel olarak tutarlı bir yapıya sahip olduğunu ve ölçtüğü psikolojik yapıların bileşenlerini yansıttığını ima eder.

Güvenirlilik bölümünde belirtilen alt boyutlar (Hayata Bakış Açısı, Kişisel Başarı, Olumlu Gelecek, Özsaygı, Problemlerle Baş Etme), ölçeğin çok boyutlu bir yapıya sahip olabileceğini ve bu boyutların faktör analizi ile daha net bir şekilde ortaya konabileceğini düşündürmektedir. Gelecekteki çalışmalar, bu alt boyutların yapısal geçerliliğini ve faktör yüklerini daha detaylı bir şekilde inceleyerek ölçeğin yapısal modelini doğrulamaya odaklanabilir.

Ölçek

Test Çeşidi: Uyarılama

Format: Likert tipi derecelendirme ölçeği. Derecelendirme formatı "hiçbir zaman (1)" ile "her zaman (5)" arasında değişmektedir.

Mevcut Diller: Türkçe

Popülasyon Grubu: Genel Yetişkin Popülasyonu (Çalışmada spesifik bir klinik veya demografik grup belirtilmemiştir.)

Yaş Grubu: Yetişkinler (Örneklem popülasyonunun yaş aralığı spesifik olarak belirtilmemiştir, ancak üniversite öğrencisi veya genel yetişkinler olduğu varsayılabilir).

Popülasyon Detayları: Güvenirlilik çalışmaları 419 kişilik bir örneklem üzerinden elde edilen verilerle hesaplanmıştır.

Test Metodolojisi: Kendini bildirim ölçeği. Katılımcılar, verilen ifadelere ne sıklıkla katıldıklarını 1'den 5'e kadar derecelendirerek yanıt verirler.

Anahtar Kelimeler

Pozitif tutumlar, fonksiyonel düşünme, psikolojik sağlamlık, uyarılama çalışması, bilişsel temalar, kişisel gelişim, özsaygı, problem çözme.

Yazarlar

Yazar ORCID Tanımlayıcısı: Mevcut Değil

Kurum E-posta Adresleri: saideumutzeybek@gmail.com

Yazın Adresi: Mevcut Değil

İzinler, Ücret ve Test Yılı

İzinler: Ölçeğin kullanımı için izinler ve telif hakları hakkında detaylı bilgi kaynakta açıkça belirtilmemiştir. Kullanım öncesinde sorumlu yazar (Saide Umut ZEYBEK) ile iletişime geçilmesi önerilir.

Ücret: Ölçeğin kullanıma iliştiren herhangi bir ücret bilgisi mevcut değildir.

Test Yılı: 2017 (Ölçeğin psikometrik özelliklerinin incelendiği çalışmanın yayınlandığı yılı).

Referanslar

Zeybek, S. U. ve Çeçen Eroğlu A. R. (2017). Pozitif Fonksiyonel Tutumlar Ölçeği'nin psikometrik özelliklerinin incelenmesi. *Bilişsel Davranışçı Psikoterapi ve Araştırmalar Dergisi*, 6(1), 15-21.
Büyüköztürk, Ş. (2011). *Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı: İstatistik, araştırma deseni, SPSS uygulamaları ve yorum* (15. baskı). Ankara: Pegem Akademi.

Makalenin orijinal PDF'i buradan indirilebilir: [pozitif-fonksiyonel-tutumlar-olceginin-psikometrik-ozelliklerinin-incelenmesi-toad.pdf](#)

Makalenin çevrimiçi bağlantısı: [ejmanager.com](#)

Pozitif Fonksiyonel Tutumlar Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Aşağıdaki ölçek maddeleri orijinal dilinde korunmalı ve hiçbir şekilde değiştirilmemelidir.

Ölçek maddeleri orijinal kaynakta açıkça belirtilmemiştir.